

Onversaagde krijgers

Zoals je weet, bloeiden tussen 3000 en 2000 v.C. de Sumerische stadstaten aan de benedenloop van Tigris en Eufraat. Meer naar het noorden, langs de boorden van de Tigris, kwam in die tijd een kleine stad tot ontwikkeling: het was Assur. Ze werd de oudste hoofdstad van de Assyriërs, een Semitisch volk, waarvan de koningen, alhoewel bekwame legeraanvoerders, op de wetzuil van Hammurabi als zijn vazallen werden vermeld. Al hadden de Assyriërs onder vreemde overheersing te lijden, toch verloren zij nooit hun eigen aard. Gedurende eeuwen bleven zij hardnekkig voor hun bestaan kampen onder leiding van koningen die, zoals Tiglatpileser I (1112-1074 v.C.) hun krijgsbenden soms tot ver buiten het gebied van Noord-Mesopotamië wisten aan te voeren. Toch bereikten de Assyriërs pas het hoogtepunt van hun macht na 1000 v.C., vooral tijdens het Nieuwassyrische rijk, dat van 883 tot 612 v.C. duurde. In deze pe-

riode stichtten zij een wereldrijk, dat de ganse "vruchtbare sikkal" in beslag nam. Hun macht strekte zich toen inderdaad uit over het Nijldal tot en met Thebe in Zuid-Egypte, over de Syrisch-Palestijnse gang en over het ganse stroomgebied van Tigris en Eufraat. Zulk een grote staat had nog nooit in het oude Oosten bestaan! Op grond van zijn omvang en organisatie werd deze staat wel eens met het eeuwen later tot stand gekomen Romeinse Imperium vergeleken. Toch gaat deze vergelijking niet helemaal op, want al hebben de Assyriërs heel wat gepresteerd op het gebied van kunsten en letteren, dan dient toch gezegd, dat de scheppingen van de Romeinen een hoogtepunt van de menselijke cultuur vertegenwoordigen. De Assyrische staat steunde bovendien voornamelijk op militair gezag; de overwonnen volkeren ondergingen wel hun terreur, maar deelden bijna nooit hun opvattingen. De Romeinse macht steunde ook wel op uit-

munten legerscharen, maar zij verspreidde ook nieuwe ideeën, die de geest van de overwonnen volkeren bevruchtte.

De Assyriërs beschikten ongetwijfeld over het beste leger van die tijd: zij hadden niet alleen zwaar en licht bewapende infanterieën, maar wierpen ook cavalerie-afdelingen in de strijd, wat toen een unicum was. Andere volkeren waren weliswaar reeds lang op het idee gekomen strijdwapens te gebruiken, maar zij hadden er nooit aan gedacht de soldaten zelf de paarden te laten berijden. Deze vernieuwing stelde de Assyriërs in staat snelle razzia's te ondernemen in gebieden, waar de tegenstrever hen nooit verwachtte. De Assyriërs vonden bovendien nog het gebruik van stormtorens en -rammen uit voor de belegering van steden. Genietroepen werden speciaal opgeleid voor het slaan van bruggen en het ondergraven van muren. Ledge dierehuiden werden opgeblazen en hielpen de pioniers bij het oversteken van brede rivieren. Met een dergelijke uitrusting maakten de Assyriërs van de oorlog een nationale industrie, want

Assurbanipal

het ganse volk was ingeschakeld in het oorlogsbedrijf! De Assyriërs plunderden en verwoestten de steden en voerden de bevolking in slavernij weg. Onder leiding van Assyrische architecten werden deze slaven voor het bouwen van versterkingen, tempels, paleizen en andere monumenten ingezet. Ook bewerkten sommige slaven het land of werden met alle mogelijke karweien belast.

De Assyrische koningen steunden hun gezag op deze militaire macht. De koning was de hoogste legeraanvoerder. Hij werd niet als een godheid beschouwd, maar wel werd hij geëerd als de uitverkorene van de goden, die hij als militaire en burgerlijke leider op aarde verving.

Dat wij betrekkelijk veel over de geschiedenis van de Assyriërs weten, danken wij aan het terugvinden van 22 000 kleitabletten, die deel uitmaken van de bibliotheek van Assurbanipal (668-626 v.C.), de laatste grote Assyrische heerser. De Grieken kenden hem onder de naam van Sardanapalos. De ontdekking van deze kleitabletten wordt terecht aangezien als een waardevolle geestelijke erfenis, waardoor wij niet alleen de Assyriërs, maar het ganse oude Oosten beter leerden kennen. Deze kleitabletten ontsluierten ons allerlei literaire, historische, administratieve, commerciële en wetenschappelijke gegevens. De tijd van Assurbanipal kende bovendien een bloeiend cultureel leven: getuigen daarvan verscheidene halfverheven beeldhouwwerken (bas-reliëfs), waaronder dit waarop de koning zelf op symbolische wijze met een bijenkorf op het hoofd staat afgebeeld.

Eén van Assurbanipals voorvaders heette Sargon II of Sjarrukin (721-705 v.C.), de stichter van de dynastie der Sargoniden. Deze buitengewone generaal, die tijdens een van zijn vele veldtochten sneuvelde, bouwde zich een resi-

dentie: Dur Sjarrukin, d.w.z. de burcht van Sjarrukin. Dit gebouw is beter gekend onder de huidige naam Chorsabad, een plaats gelegen ongeveer 20 km ten zuiden van Ninive, die andere beroemde Assyrische stad. Dit gebouwencomplex, voornamelijk uit baksteen en leem opgetrokken, was zeer indrukwekkend. Het besloeg een oppervlakte van ongeveer 3 km². In het centrale gedeelte bevond zich het koninklijke paleis. Het was rijkelijk versierd met bas-reliëfs, fresco's en geglazuurde tegels. De muren van het paleis waren opgesmukt met schrikwekkende tonelen, zoals het villen van gevangenen of het uitsteken van ogen. Al de vertrekken waren rond binnenhoven gebouwd. Het ganse complex was omgeven met een dikke muur, voorzien van een 160-tal torens en 7 poorten. Men vraagt zich af, of het gebouw wel ooit werd voltooid. Sargon II sneuvelde immers op onverwachte wijze en in zonderlinge omstandigheden ergens in Iran. Zijn zoon Sanherib (705-681 v.C.) stelde

Langs de boorden van de Tigris ontwikkelde zich een klein centrum, dat na 1000 v.C. zijn hoogtepunt bereikte: Assur, de hoofdstad van de Assyriërs. Dit krijgslustig volk veroverde niet alleen de ganse "vruchtbare sikkel", maar ontwikkelde tevens een hoogstaande cultuur, die ons, dank zij teruggevonden kleitabletten, een verrassend beeld geeft van het menselijke vernuft van bijna 3000 jaar geleden.

weinig belang in de schepping van zijn vader, want hij vestigde zich eerst te Assur en daarna in de nieuwe hoofdstad Ninive. Hier woonden de Assyriërs in aangename en goed ingerichte huizen, zoals de afbeelding bovenaan links bewijst. Dank zij de vele bas-reliëfs, die van een uitstekende techniek en van een uitgesproken realisme getuigen, leeft het verre verleden van de Assyriërs in onze tijd voort.

